

T.Y.B.Com

**-: Business Management Group :-
Management and Organizational
Development (Paper- I)**

April - 2016

Q.P. Code : **17510**

(Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Question No. 1 is compulsory.
(2) Attempt any **Four** questions from Question No. 2 to Question No. 8.
(3) **Figures on the right** indicate **Full Marks**.

1. Explain the following concepts (Any Five) : 20
  - (a) Committees
  - (b) Authority
  - (c) Accountability
  - (d) Levels of management
  - (e) Organisation charts
  - (f) Performance Appraisal
  - (g) Autocrat Leader
  - (h) Stress Interview

2. (a) Define Management. Explain various managerial skills. 10
(b) Describe the functions of management. 10

3. (a) What are the essentials of a good plan? 10
(b) Write note on - Management by Objectives. 10

4. (a) Distinguish between formal & informal organisation. 10
(b) What are the factors affecting span of control? 10

5. (a) Write note on - Job Description. 10
(b) Explain Maslow's Need Hierarchy Theory. 10

6. (a) Explain communication process. 10
(b) What are the qualities of a good leader. 10

7. (a) What are the requirements of an effective control system? 10
(b) Explain the importance of organization development. 10

TURN OVER

ZB-Con. 3447-16.

8. Read the following case study and answer the questions :

Pintu Industry is producing electronic Items. Recently they Introduced, new water purifier which needed, one Electrical Engineer to look after the manufacturing at the same. The company have given the advertisement for the post of Chief Engineer. The existing engineers were also allowed to apply for the post.

The company conducted preliminary Interview, Test and finally selected, Mr. karve, employed in the existing plants of the company being fifth in the list of assistant engineers.

The company after selection process, issued the letter of appointment to Mr. Karve as Chief Engineer and he joined. But other senior engineers gave a written complaint as Mr. Karve is not qualified for the Chief Engineer post as he is not the senior among them.

Questions :

- (a) What was the procedure followed by a company for the selection of Mr. Karve as Chief Engineer. 10
- (b) As a manager, how would you deal with the situation? 10

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : (१) प्रश्न क्रमांक १ अनिवार्य आहे.
(२) प्रश्न क्रमांक २ ते ८ यापैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
(३) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(४) मूळ इंग्रजी प्रश्न ग्राह्य मानावेत.

१. खालील संकल्पना स्पष्ट करा : (कोणतेही पाच)

२०

- (अ) समित्या
(ब) अधिकार
(क) उत्तरदायित्व
(ड) व्यवस्थापनाचे स्तर
(इ) संघटन तक्ता
(फ) कार्य मूल्यमापन
(ग) एकाधिकारी नेता
(ह) तणाव मूलाखत

TURN OVER

२. (अ) व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. विविध व्यवस्थापकीय कौशल्ये स्पष्ट करा. १०
(ब) व्यवस्थापनाची कार्ये वर्णन करा. १०
३. (अ) चांगल्या नियोजनाच्या आवश्यक बाबी कोणत्या? १०
(ब) टीप लिहा - उद्दिष्टनिष्ठ व्यवस्थापन. १०
४. (अ) औपचारिक आणि अनौपचारिक संघटन यातील भेद स्पष्ट करा. १०
(ब) नियंत्रण कक्षावर प्रभाव टाकणारे घटक कोणते? १०
५. (अ) टीप लिहा - कार्य वर्णन १०
(ब) मॅसलोचा गरज क्रम सिध्दांत स्पष्ट करा. १०
६. (अ) संज्ञापन प्रक्रिया स्पष्ट करा. १०
(ब) चांगल्या नेत्याचे गुणविशेष कोणते? १०
७. (अ) परिणामकारक नियंत्रण यंत्रणेच्या आवश्यक बाबी कोणत्या? १०
(ब) संघटन विकासाचे महत्त्व स्पष्ट करा. १०

८. खालील उतारा वाचून प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

पिटू इंडस्ट्री ही एक अभियांत्रिकी वस्तू तयार करणारी कंपनी आहे. नुकतेच त्यांनी नवे पाणी शुध्दीकरण यंत्र तयार केले. यासाठी त्यांना विद्युत अभियंत्याची गरज आहे. ज्याला उत्पादन निर्मितीकडे देखील लक्ष द्यावयाचे आहे. कंपनीने मुख्य अभियंता पदासाठी जाहिरात दिली तसेच कंपनीतील अभियंत्यांना देखील अर्ज करण्यास मूभा दिली आहे.

कंपनीने प्राथमिक मुलाखत आणि चाचणी घेऊन श्री कर्वे या कंपनीतीलच अभियंत्याची निवड केली. श्री. कर्वे हे कंपनीच्या आधीच्या सहाय्यक अभियंत्यांच्या यादीत पाचव्या क्रमांकावर होते.

निवड प्रक्रियेनंतर श्री. कर्वे यांना कंपनी ने पत्र देऊन त्यांची मुख्य अभियंता म्हणून निवड केली आणि ते पदावर रुजू झाले. मात्र इतर कार्यरत वरिष्ठ अभियंत्यांनी, श्री. कर्वे हे त्यांच्यात वरिष्ठ नसल्याने पात्र नाहीत अशी लेखी तक्रार दिली.

प्रश्न :

- (अ) श्री. कर्वे यांच्या मुख्य अभियंता म्हणून निवडीसाठी कंपनीने कोणती कार्यपध्दत वापरली? १०
(ब) एक व्यवस्थापक म्हणून या परिस्थितीला तुम्ही कसे सामोरे जाल? १०